

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 21. april 2021 blev i sag nr. 95618:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Qudos Insurance A/S (under konkurs)
V/Frida Forsikring Agentur A/S
Stationsparken 26, 1.th.
2600 Glostrup

afsagt

k e n d e l s e :

Klageren er sikret under en byggeskadeforsikring. Den forsikrede ejendom er opført i 2015.

Klageren har i klageskema af 30/7 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Kort redegørelse for sagen

Klagen omhandler bygningens murværk og sokkelkonstruktion. Ejendommen er opført 2015/2016 og generelt var der store udfordringer under opførelsen af murværket med udførelsesfejl og kvalitet. Bl.a. er murværket afsyret af flere omgange under opførelsen med alt for hård syreblanding. Teglleverandør anbefaler ikke afsyring af den anvendte sten.

Skaden omhandler revner i murværk, udfaldne fuger, opfugtning på områder som byggeteknisk ikke logisk kan forklares m.v. Herudover er der opfugtning ved murværksfod til trods for respekt-afstand til terrænbelægning. Sokkel skaller af og revner og med den tilbudte løsning fra forsikringsselskabet, vil forsikringstager stå med en kosmetisk dårligere løsning end før udbedring. Den udarbejdede rapport af [ingeniørfirma] rekvireret af forsikringsselskabet, påpeger bl.a. udførelsesfejl og yderligere undersøgelse af problemstillinger med murværket.

Forsikringsselskabet har tilbudt lokale minimumløsninger og vil ikke bekoste de løsninger, som tilsynsnotatet fra [ingeniørfirma] påpeger. Disse løsninger mener forsikringstager heller ikke er fyldestgørende ift. at finde den underliggende årsag som kan være generel for hele murværket.

Det er klagers vurdering at murværket generelt har udførelsesfejl, hvor konsekvenserne siden opførelsen har kunnet ses lokalt. Den underliggende årsag/fejl er ikke registreret, i den forbindelse kan det oplyses at klager har fået murværket besigtiget af flere specialister (uden rapportskrivning) og uden at det entydigt har kunnet påpege én årsag, men flere forskelligartede problema-

tikker, bl.a. udfordringer med engobelag på mursten, som er afsyret af hvorved mursten opfugtes og frostsprænger.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

At forsikringen bekoster og foretager destruktiv specialistundersøgelse af murværket, ikke kun lokalt, men mhp. generel afklaring af årsag og omfang. Specialistfirma til undersøgelsen skal partnerne være enige om. Alt efter hvad rapporten konkluderer skal der ske efterfølgende udbedring. Om udbedringen er lokal eller i værste fald ombygning af de ca. 200 kvm murværk kendes på nuværende tidspunkt ikke."

I brev af 10/9 2020 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Frida Forsikring Agentur A/S (FRIDA) har modtaget klagen over Qudos Insurance A/S (under konkurs). Vi besvarer klagen, da vi administrerer Qudos' bestand af ejerskifteforsikringer på vegne af Garantifonden for Skadesforsikringsselskaber.

...

Sagsfremstilling

Klager ejer ejendommen beliggende ... opført i 2015 af [entreprenør] (under konkurs). I forbindelse med opførelsen tegnes lovpligtig byggeskadeforsikring jf. Byggelovens kapitel 4A hos Qudos Insurance A/S. Police og forsikringsbetingelser er fremlagt af klager.

Den 10. april 2019 anmelder klager flere forhold ved huset i henhold til udarbejdet mangelsliste herunder opfugtet murværk og sokkelpuds samt afskallende sokkelpuds (pkt. 10). Skadeanmeldelse af den 10. april 2019 (**bilag A**) og tilhørende mangelsliste udarbejdet af klager (**bilag B**) fremlægges.

FRIDA besigtiger bl.a. murværk og sokkel den 3. maj 2019 og afviser efterfølgende dækning med henvisning til, at det opfugtede murværk omkring lampe og sokkel og afskallende puds på sokkel ikke udgør en væsentlig bygningsskade. Klager er uenig i denne afgørelse, som derfor påklages til FRIDA's kvalitets- og klageafdeling. I forbindelse med behandlingen af klagesagen besigtiges bl.a. fugt i murværk, revner i fuger i murkrone og opfugtet/afskallende sokkel/sokkelpuds en ekstern uvildig bygningsingeniør. På baggrund af den eksterne ingeniørrapport beskrivelse af omfang, årsag og mulig skadesudvikling dækker FRIDA udbedringen af opfugtet/afskallende sokler men fastholder sin afvisning af dækning for udbedring af fugt og revner i murværk/murkrone med henvisning til byggeskadeforsikringens skadebegreb. Sagen påklages herefter til Ankenævnet for Forsikring.

FRIDA's taksatorrapport, ingeniørnotat fra ... samt relevant mailkorrespondance mellem klager, FRIDA og ekstern ingeniør er fremlagt af klager.

FRIDA's opfattelse af sagen

Klagen omhandler bygningens murværk og sokkelkonstruktion.

Ifølge klager skal FRIDA bekoste destruktiv specialundersøgelse af hele husets murværk med henblik på en afklaring af årsag og omfang af opfugtningen af murværket. Klager har derudover fremlagt billeder af revner i øverste liggefuger i murkrone.

Efter almindelige forsikringsretlige principper påhviler det klager at bevise, at der foreligger en dækningsberettigende væsentlig bygningsskade eller fugt-/skimmelskade, som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed, eller giver en nærliggende risiko herfor, og at det anmeldte forholdet i øvrigt relaterer til husets opførelse jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 5A.

Ifølge ankenævnets praksis påhviler det FRIDA at bekoste en ekstern og uvildig afdækning af omfang og årsag til fugten i murværket, hvis klager har antageliggjort, at der foreligger en dækningsberettigende væsentlig bygningsskade eller fugt-/skimmelskade, som udspringer af forhold ved husets opførelse.

Fugt i murværk

Som det fremgår af de af klager fremlagte byggetegninger, er huset udført med fladt tag uden tagudhæng og springende tagflader, som hver især afsluttes mod murkroner med en zinkafkapsling på krydsfinerplade med fald mod tagflade.

I forbindelse med [ingeniørfirmas] besigtigelse den 5. december 2019 kan der registreres fugt i sokkel og nederste del (3 skift) af murværk i syd, nord og vestlige facade og meget lokalt i murværk omkring installationsskab, udvendig lampe og stikkontakt samt ved murkrone i forbindelse med zinkinddækning. Ifølge [ingeniørfirma] skyldes opfugtningen overpudsning af den vandrette fugtspærre mellem sokkel og murværk kombineret med den i områder i forhold til fugtspærren højtliggende og permeable belægning, manglende udførelse af tæt elastisk fuge omkring installationsskab samt utilstrækkeligt fald på den mod murkronen tilstødende zinkafkapsling/-inddækning (hvormed murkronen vandbelastes yderligere).

FRIDA har på denne baggrund meddelt dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 5A for udbedring af overpudset fugtspærre (den 29. januar 2020) ved partiel fjernelse af eksisterende sokkelpuds ved undersiden på ydervæggen, så der kan etableres en skrå kant under fugtspærren i henhold til [ingeniørfirmas] udbedringsanvisning. FRIDA har afvist at dække en udskiftning af al sokkelpuds, da dette ikke er nødvendigt for at kunne udføre en skrå kant under fugtspærren. Erstatningen er pt. ikke gjort op, da omfanget af den overpudsede fugtspærre – og dermed grundlaget for erstatningsopgørelsen – i skrivende stund er ved at blive fastlagt. Mail af den 7. august d.å. fra tilbudsgivende håndværker fremlægges som **bilag C**.

Den højtliggende belægning er ikke en del af bygningen og dermed ikke omfattet af Byggeskade-forsikringen.

FRIDA har den 29. januar 2020 ligeledes meddelt dækning for udførelse af tæt elastisk fuge omkring installationsskab og i denne forbindelse anmodet klager om at fremsende udspecificeret tilbud herpå til brug for erstatningens fastsættelse. Med hensyn til opfugtningerne omkring udvendig lampe og stikkontakt er det FRIDA's opfattelse, at disse – grundet placeringen af den meget afgrænset opfugtning – ligeledes skyldes manglende tætning ved kabelgennemføringen i murværket, hvorfor FRIDA den 25. marts 2020 har meddelt dækning for fugning/tætning omkring kabelgennemføringer/gennembrydninger i murværk ved udvendig lampe og stikkontakt.

Facademurene ventileres via studsfiger nederst i murværket og mursten med udluftningshuller øverst i murkronen, hvormed fugten i murværket bortventileres med tiden efter udbedringen af den overpudsede fugtspærre og tætning af kabelgennemføringer/gennembrydninger ved installationsskab samt udvendig lampe og stikkontakt. Uanset at område på murværk i forbindelse med

zinkafkapsling på en tilstødende murkrone i øvrigt almindeligvis opfugtes, da det er mere udsat i forbindelse med retningsbestemt slagregn, er denne zinkafkapsling formodentlig allerede blevet udbedret i forbindelse med FRIDA's dækning af utætheder ved murkroner, hvor der var nødvendigt at udskifte zinkafkapslingen/zinkinddækningen på alle murkroner. Mail af den 16. oktober 2019 fra ... Blikkenslagerforretning (fremsendt af klager) fremlægges som **bilag D**.

Da årsagerne til opfugtningen ved sokkel/nederste del af murværk på facader i dag er fastlagt og dækket af FRIDA, da alle facademurene er ventileret og udført med rustfrie murbindere, og da der ikke siden husets opførelse er sket en forværring af indeklimaet i huset beboelsesdel som følge af da af [ingeniørfirma] anførte opfugtninger af murværket, er der – efter selskabets opfattelse – ikke grundlag for at pålægge FRIDA omkostningerne til en destruktiv specialundersøgelse af hele husets murværk, da de registrerede opfugtninger af murværket ikke i sig selv udgør en dækningsberettigende væsentlig byggeskade eller nærliggende risiko herfor.

At murværket muligvis er blevet afsyret/overfladebehandlet forkert, kan – efter FRIDA's opfattelse – ikke føre til andet resultat.

Revner i murværk

Klager har sammen med ankenævnsklagen fremlagt billeder af revner i øverste liggefuger i murkrone, som ikke relaterer til opfugtningen af murværket.

Der er efter FRIDA's opfattelse tale om revner som følge af naturlige temperatur- og fugtbevægelser i de øverste mursten og/eller fra zinkafkapslingen som materiale. De øverste skift på murkronen er det svageste sted på murværket, da murstenene her alene fastholdes af mørtlen uden overliggende last. Uanset om den bagvedliggende konstruktion måtte være udført forkert, vil den øverst og svageste del af murværket almindeligvis ikke over tid kunne optage den efter årstiderne varierende vandrette spændingsforskelle mellem de øverste og de underliggende skift i murværket og derfor give anledning til slip i de øverste liggefuger, som vil forværres og fremstå som egentlige revner efter blot én vinter med hård nattefrost. Konstruktionen er derfor også mere vedligeholdelseskrævende. Eventuel fejlkonstruktion (svag mørtel og/eller forkert udførelse af zinkafkapslingen) kan selvfølgelig fremskynde processen.

Udover at revnerne i den øverste del af murkronerne skal vedligeholdes for ikke at forværre murkronens stand, har de ingen nævneværdig konstruktions- eller funktionsmæssig betydning for murkronen, som i sagens natur ikke er bærende, idet zinkinddækningen konstruktionsmæssigt er fastgjort til tagkonstruktionens betondæk via stålbeslag (se figur 4 og 5 i BYG ERFA (27) 161216 'Afdækning af formure' der fremlægges som **bilag E**).

Da revner i murværk uden konstruktionsmæssig betydning ikke udgør en dækningsberettigende væsentlig byggeskade, er FRIDA ikke forpligtiget til at udbetale erstatning for udbedring af revner i øverste liggefuger på murkrone uanset, at murkronen og/eller zinkinddækningen i øvrigt måtte være udført håndværksmæssigt forkert. Bilag 1 til Bekendtgørelse om byggeskadeforsikring fremlægges som **bilag F**."

Klageren har i mail af 27/10 2020 til nævnet bl.a. bemærket:

"Som svar på Fridas brev af 10.09.2020 har klager uploadet 4 dokumenter i nærværende portal. Dokumenterne fordeler sig på rapport der på foranledning af klager er udarbejdet af Syn og

Skønsmand ... vedr. murværk. Rapporten er udført i oktober måned 2020. Herudover er vedlagt 3 stk. for sagen relevante Byg-Erfa blade. Der gøres opmærksom på at der i rapporten er links indsat til yderligere bilagsdokumentation.

Udførte rapport opfylder Fridas oplysning af 10.09.2020 om at det påhviler klager at bevise, at der foreligger en dækningsberettiget skade. Dette er bevist i den udarbejdede rapport, som herved også konkluderer udbedring ved at alt murværk nedrives og opføres på ny.

Rapporten præciserer herved også omfang til, at klager mener Frida skal bekoste udbedring af ejendommens murværk nævnt i den udarbejde rapport fra Syn & Skønsmand ... Herudover mener klager at Frida skal betale den af klager betalte rapport."

Selskabet har i brev af 26/11 2020 til nævnet bl.a. bemærket:

"På vegne af Frida Forsikring Agentur A/S skal jeg hermed fremkomme med selskabets bemærkninger til det af klager senest fremlagte herunder notat af den 27. oktober 2020 udarbejdet af [byggesagkyndig], som vores svar i det følgende tager udgangspunkt i.

Afsyret murværk

[Byggesagkyndig] anfører, at murværket fejlagtigt er blevet afsyret og derved mere åbent overfor fugt, hvorfor der er risiko for opfugtning af bagmuren med skimmel til følge, ligesom den forøgede opfugtning af murværket er ensbetydende med forøget slid af mørtelfugerne og forkortet levetid som følge af frost og manglende afhærdning af fugerne. Husets murede facader skal derfor nedtages og genopføres.

Byggeskadeforsikringen dækker brud, lækage, deformation, ødelæggelse eller svækkelse i bygningen, der er væsentlig samt forhold, som giver nærliggende risiko for en sådan væsentlig byggeskade, og som i øvrigt har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen.

Derudover dækker Byggeskadeforsikringen andre fysiske forhold, herunder forekomst af fugt, skimmelsvamp eller emissioner fra materialer, som har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen og som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed. Der henvises til forsikringsbetingelsernes afsnit 5A, 1-3 pkt.

Efter almindelige forsikringsretlige principper påhviler bevisbyrden herfor klager.

Ud over anførelsen heraf, er det ikke dokumenteret nærmere, at der faktisk er foretaget afsyring med ødelæggelse af brandhuden til følge. Desuagtet er der – efter FRIDA's opfattelse – ikke påvist faktiske væsentlige (vores fremhævelse) brud, ødelæggelser eller svækkelser af murværket eller begyndende tegn herpå som følge af den – angiveligt – udførte afsyring af murværket. Da der i øvrigt ikke er konstateret skimmelforekomster, som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed, har klager – efter FRIDA's opfattelse – ikke påvist forhold ved murværket, som berettiger til dækning under Byggeskadeforsikring for nedtagning og genopførelse af husets murede facader.

Sokkelpuds

[Byggesagkyndig] anfører, at sokkelpudsens er ført helt op til under murstenene uden adskillelse, hvorved fugt trækkes op i den nederste del af murværket.

FRIDA har allerede meddelt dækning for udbedring af forholdet ved partiel fjernelse af eksisterende sokkelpuds mod undersiden på ydervæggen/nederste mursten, så der kan etableres en sokkelafslutning med skrå kant under fugtspærren, så der ikke kan trække fugt op i murværket. Selskabet har derfor ikke yderligere bemærkninger hertil.

Fugt omkring lampe og el-skab i facade

[Byggesagkyndig] anfører, at der ikke er tætnet tilstrækkeligt omkring dåse eller ledninger, ligesom der ikke er fuget omkring el-skabet.

FRIDA har allerede meddelt dækning for fugning/tætning omkring kabelgennemføringer/gennembrydninger i murværk ved udvendig lampe og stikkontakt samt for udførelse af tæt elastisk fuge omkring el-skab/installationsskab og har derfor ikke yderligere bemærkninger hertil.

Revne i murkrone

[Byggesagkyndig] anfører, at revner i murkrone skyldes bevægelser som følge af, at murkronen ikke er udført med forankring ned i murværket. Af [byggesagkyndigs] notat af den 27. oktober 2020 fremgår det af billeder fra murkronens udførelse, at murværket er ført ind over tagkonstruktionen og afsluttet i forbindelse med en stor limtræsbjælke.

På baggrund af klagers nye oplysninger – særligt fotos fra murkronens opførelse – må antages, at murkronen er udført uden tilstrækkelig forankring eller i øvrigt på en sådan måde, at der ikke er taget højde for spændinger mellem murkronen og limtræsbjælken.

FRIDA dækker derfor udgifter til ekstern ingeniørundersøgelse af murkronen og nødvendigt destruktivt indgreb i forbindelse hermed samt nødvendig udbedring i henhold hertil. Erstatningen opgøres på baggrund af billigste tilbud på den anviste ubedringsmetode.

Da FRIDA's dækning foranlediges af klagers nye oplysninger ved [byggesagkyndigs] notat af den af den 27. oktober 2020, og da de af [byggesagkyndig] øvrige anført forhold ikke har givet anledning til ændring af FRIDA's opfattelse eller meddelte dækning, dækkes klagers udgifter til [byggesagkyndig] (ved dennes udarbejdelse notat af den af den 27. oktober 2020) forholdsmæssigt med 50 %.

Klagers øvrige krav bør derfor afvises."

I brev af 20/12 2020 fra klageren til nævnet hedder det bl.a.:

"Afsyret murværk:

FF oplister i sit svar grundlaget for byggeskadeforsikringen med henvisning til forsikringsbetingelsernes afsnit 5A, 1-3 pkt.

Klager mener skaderne på murværket er dækket ind under det nævnte afsnit under henvisning til nedenstående markerede tekst: *'Derudover dækker Byggeskadeforsikringen andre fysiske forhold, herunder forekomst af fugt, skimmelsvamp eller emissioner fra materialer, som har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen og som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed. Der henvises til forsikringsbetingelsernes afsnit 5A, 1-3 pkt.'*

Herudover falder murværksskaderne ind under forsikringsbetingelsernes afsnit 26 med eksempler på dækkede skader, herunder: *'Pkt. 23. fugtskader på grund af brug af opfugtede materialer'* og *'Pkt. 24. væsentligt nedsat levetid for konstruktioner og materialer i forhold til normal forventet levetid'*.

Som bevis for murværkets skadesårsag, skader, samt fremtidig skadesudvikling, vedlægges på foranledning af Klager, notat af 18. december 2020 fra Syn og Skønsmand, samt faglig dommer i Voldgiftsnævnet [byggesagkyndig]. Notatet beskriver entydigt at det fastholdes, at der er sket betydelig skade på murværket, såvel fuger som mursten, som følge af afsyring. Endvidere anføres det at skaderne vil eksponentielt stige og levetiden på murværket er samlet nedsat betragteligt. Det er også konkluderet, at murværket er ødelagt under opførelsen pga. kraftig afsyring hvilket skaderne understøtter.

Det kan oplyses at Klager har haft daglig gang på byggepladsen under opførelsen af ejendommen og har set murenes kraftige afsyring af murværket, ligesom Klager frarådede dette til murerne uden resultat.

Vedlagte billeder dateret '201219 Foto murværk 01-29' viser opfugtning og skader på fuger der er blevet porøse og mursten med afskalninger. Skaderne er i løbende udvikling.

Sokkel:

FF har anbefalet en skrå affasning af sokkelpudsens øverste del for hindring af opfugtning af murværkets nederste skifter. Dette vurderes kun som en del af problemstillingen med opfugtning af de nederste murede skifter i murværket, hvilket også betvivles af FF's egen tilbudsgiver i sagens bilag C. Herudover vil Klager stå dårligere end før sokkeludbedringen, da FF ikke dækker fuld pudsning af sokkel på de reparerede områder, men kun ved skrå skåret kant, hvilket bevirker tydelig synlig reparation.

Klager mener sokkelreparation bør udføres, men mener ikke det løser al fugt i de nederste murstensskifter, ligesom reparationer ikke accepteres med unødige synlige overgange til eksisterende puds.

Fugt omkring lampe og el-skab i facade:

FF har tidligere meldt dækning for fugning/tætning omkring kabelgennemføringer/gennembrydninger i murværk ved udvendig lampe og stikkontakt, samt for udførelse af tæt elastisk fuge omkring el-skab/installationsskab.

Klager mener ikke den af FF tilbudte udbedring løser hele årsagen til fugtophobningen og henviser herfor til afsnittet omkring 'afsyret murværk', samt [byggesagkyndigs] notat af 27. oktober 2020.

Revne i murkrone:

FF har på baggrund af klagers nye oplysninger ved notat fra [byggesagkyndig] af 27. oktober 2020 meldt dækning af yderligere undersøgelser og udbedring i henhold hertil.

Alt efter tidshorisonten for afgørelse af nærværende sag, ønskes udbedring af murkrone afvente afgørelse, da murkronen vil indgå som en naturlig del af det samlede murværk, i fald Klager får medhold i at alt murværk nedrives og omgøres. Såfremt FF ikke mener dette er en forsvarlig fremgangsmåde i form af risiko for følgeskader oplyses dette.

På baggrund af ovenstående, fastholder Klager stadig skadesudbedring som anbefalet af [byggesagkyndig] i notater af 27. oktober 2020, samt 18. december."

Selskabet har hertil i brev af 7/1 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Klager har fremlagt close-up fotos af mørtelfuger, hvoraf de mest markante fugeskader jf. foto 18 (trappeformet revne), foto 21 (slip i liggefuge) og foto 23 (fugeslip ved ventilationssten) er lokaliseret på murkronen, som FRIDA allerede forinden – ved selskabets høringssvar af den 26. november 2020 – har meddelt dækning for, hvorfor disse ikke er relevante i forhold til husets øvrige murværk (vi henviser til fotos på bl.a. side 6 i [byggesagkyndigs] notat af den 27. oktober 2020). Af øvrige fotos ses salpeterudtræk i varierende grad.

På tilsvarende vis er de af [byggesagkyndig] anførte fotos af murværk fra anden sag i ... irrelevante for vurderingen af husets øvrige murværk i forhold til byggeskadeforsikringens skadebegreb, hvorfor klagers udgifter til [byggesagkyndig] i forbindelse med dennes udarbejdelse af notat af den 18. december 2020 ikke er dækningsberettigende, da notatet i øvrigt ikke bidrager med nyt i forhold til tidligere anførte.

Det er således fortsat FRIDA's opfattelse, at forholdene ved murværket, ud over de af FRIDA allerede meddelte dækninger, ikke udgør en væsentlig byggeskade jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 5A, idet byggeskadeforsikringen i øvrigt ikke skal dække æstetiske forhold sammenlignet med et flot nyt hus, som man kan forvente af 1. klasses arbejde i 2020."

Klageren har i brev af 20/1 2021 til nævnet bl.a. bemærket:

"FF anfører i deres brev at revnedannelser ved foto nr. 18, 21 og 23 allerede er meddelt dækning for. Dette er noteret.

Udover ovenstående udmeldte dækning fra FF, er det klagers opfattelse at hele murværkets skader jf. tidligere fremsendte skrivelser og dokumentation, falder ind under forsikringsbetingelsernes afsnit 26 med eksempler på dækkede skader, herunder: *'Pkt. 23. fugtskader på grund af brug af opfugtede materialer'* og *'Pkt. 24. væsentligt nedsat levetid for konstruktioner og materialer i forhold til normal forventet levetid.'*

På baggrund af ovenstående, fastholder klager stadig skadesudbedring som anbefalet af [byggesagkyndig] i notater af 27. oktober 2020, samt 18. december.

Som svar på FF's brev af 26. november 2020 hvoraf det fremgår at klager ikke nærmere har dokumenteret afsyring af murværket, har klager på egen foranledning ladet udarbejde notat af 18. december 2020 fra Syn og Skønsmand, samt faglig dommer i Voldgiftsnævnet [byggesagkyndig]. Hertil fremsendte fotos som bevis for murværkets skadesårsag, skader, samt fremtidig skadesudvikling.

Klager mener derfor at FF skal afholde udgiften til ovennævnte notat."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Klageren har i mail af 6/12 2019 til selskabets ingeniørfirma bl.a. anført:

- Generelt er murværket meget uens og dårligt udført. Der var under opførelsen store kvalitetsproblemer med murværket grundet dårlig håndværksudførelse
- Der er anvendt håndbladet bakkemørtel til opmuringen. Mørtelsammensætningen er ikke dokumenteret men helt sikkert meget uens (på steder med alt for meget cement) og er blandet alt efter dagsformen på muren
- Der er anvendt store mængder beskidt syre til afsyring af murværk. Denne sten anbefales slet ikke afsyret (Laika B542) og det må antages at der er syreskader på murværket
- Murpap går ikke ud til forkant lecablok, samt dårlig lukning ved gennemføringer, dvs. der er fugtvandring gennem forreste del af lecablok, samt sokkelpuds op i nederste skifter
- Generelt opfugtet murværk på steder hvor opfugtning ikke umiddelbart kan forklares ved almindelig vejrligspåvirkning herunder:
 - o Ved lampe ved køkken, vandindtrængning?
 - o Generelt opfugtet murværk ved sokkel, murpap for kort?
 - o Generelt smuldrer sokkelpuds og skaller af, det formodes at der er anvendt forkert puds, sammenholdt med stor fugtpåvirkning
 - o Stort 'udhæng' på nederste murskifte lokalt (3-4 cm ind til puds fra forkant nederste skifte)
 - o Større område ved sidebygning og værelsesbygning har misfarvede mørtelfuger
 - o Murværk ved el-måler opfugtet, vandindtrængning?
 - o Murværk ved hjørner og tagkrone flere steder opfugtet, vandindtrængning?
 - o Manglende mørtelfuger under køkkenvindue
 - o Alger på murværk og sokler (tilbagevendende)
- Der har i de seneste år været voldgiftssager med engrobe lag på sten som har været problematiske. Stenen er Strøjer Tegl 542 med engrobe lag.
- Overmur ved høj stue revnet."

Af ingeniørnotat af 16/12 2019 rekvireret af selskabet fremgår bl.a.:

"Emne: Fugtigt murværk og revner

...

2 BAGGRUND

Nærværende notat er til orientering vedrørende tilsyn af et fritliggende enfamiliehus, beliggende på adressen ... Der er foretaget et tilsyn d. 02.12.2019 med udgangspunkt på at tilse indvendige revner i hushjørner og et tilsyn d. 05.12.2019 med udgangspunkt på at tilse fugtigt murværk samt udvendige revner.

...

Bygherren har fremsendt billeder af huset under opførelse, som medtages i vurdering af de anmeldte skader. Da billederne ikke viser de færdige konstruktioner, anvendes de kun til brug for vurdering, om alle væsentlige ting er medtaget i forbindelse med bygherrens anmeldte skader.

...

3 REGISTRERING

3.1 INDVENDIGE REVNER

På besigtigelsen blev der registreret mindre revner i overfladen på indvendige vægge ved hushjørne 1 og 2 over vinduet jf. figur 2 (ved det indadgående hjørne, set indefra, i værelse 1 og 2). Det drejer sig om en vandret revne, som formodes at være i skel mellem overliggeren og de overliggende murede H + H blokke. Revnen er målt cirka 200 mm over lysning og forløber primært fra hjørnepunktet og vandret. Det konstruktive forhold omkring hjørnevinduet (hushjørne 1 og 2), er med en stålsøjle i hjørnepunktet, der er med til at bære last fra de udvendige og indvendige overligger. Det er beskrevet og vist i projektmaterialet, at indvendige overligger er skåret i smig og efterfølgende limet sammen til hinanden. Den nærliggende væg parallelt med facaden er bærende (vurderet ud fra fundamentstegning). Det betyder, at overliggerne skal nedføre en lille belastning.

...

3.2 MURVÆRK

På besigtigelsen blev der observeret fugt i sokkel og murværk i husets syd, nord og vestlige facade. Murværket er fugtigt i sokkelniveau fra nederste mursten til 3. mursten. Ventilationen i ydervæggen er sikret i bund og top med udluftningshuller. I nederste mursten er der udluftningshuller pr. 3 studsuge. Ved murkronen er hver 3. mursten med udluftningshuller. Ved store tagflader er der lavet ventilationshætter. Murværket optager desuden meget fugt omkring en lampe og en stikkontakt. Ved murkronens sydlige side, ved sammenbygning mellem den vestligste og tilstødende tagflade, er der observeret revner og fugt i murkrone.

3.2.1 Terræn, vestvendt lampe og stikkontakt

Enkelte steder er ydervæg i niveau med det omkringliggende terræn, så fugtspærren ikke har optimal placering. Det terræn, der støder op til huset, består af flisebelægning eller træbrædder, som er en lidt permeabel belægning (langsom nedsivning af regnvand) og kan holde på overfladevandet, så murstenene bliver fugtige.

Billede 4 - Terræn er ført over fugtspærre (fugt i sokkel, stikkontakt og lampe)

3.2.2 Installationsskab i østvendt facade

Det østvendte installationsskab er ikke fuget med elastisk gummifuge omkring. Installationsskabet har været ophobet med vand omkring kanterne, så det har givet en vandret sprække i liggefugen.

Billede 5 - Alger og fugtigt murværk

3.2.3 Murkrone

Det indadgående hjørne ved murkronen er generelt særligt udsat, da det er et tag uden udhæng. Vandet kan bl.a. presses opad ved tagkanten med videre. Generelt frarådes der tag uden udhæng i erfaringsbladet [Byg-Erfa: Afdækning af formure – ved tilslutning til flade tage uden udhæng, 16.12.2016]. Murkroneafdæknings tå har en lille eller ingen vandnæse forneden. Det vurderes umiddelbart, at årsagen til skaden er, at inddækning ikke har nok fald. Det anbefales i erfaringsbladet, at der er fald svarende til 1:10 mod taget, væk fra facaden. Det ses, at inddækning ved hjørnet er vådt/fugtigt, hvorfor det vurderes, at vandet ikke ledes den rigtige vej og på den måde har givet anledning til fugt i murværket (evt. også revner).

...

Tåens højde under overkant af murværk anbefales normalt 100 mm. for denne bygning, vurderet ud fra bygningens beliggenhed og terrænkategori. Denne opfylder ikke nærværende anbefaling.

...

Årsagen til de opstået revner ved murkronen er opstået fordi, at den bagvedliggende konstruktion er svag eller udførelsesfejl.

Billede 7 - Revner og fugt i murkrone

...

3.2.4 Sokkel

Årsag til fugtigt murværk i de nederste mursten er, at det yderste lag sokkelpuds er ført hen over fugtspærren, så denne fungerer som en fugtbro (pudset er ført helt op til underkantmursten). Billeder fremsendt af bygherren viser, at der i skel mellem sokkel og skalmur er etableret en fugtspærre, hvorfor fugtigt murværk ikke alene skyldes opsugning af grundfugt gennem fundament og sokkel.

Billede [9-11] - fugtig sokkel og murværk

Billede 12 - Sokkelpuds ført over fugtspærre

4 KONKLUSION

4.1 FORHOLD OMKRING INDVENDIGE REVNER

Revnen har ikke nogen konstruktive konsekvenser, og er opstået på grund af sammenbygning af konstruktioner med forskellige materialer. Revnen har kun kosmetisk betydning.

4.2 FORHOLD OMKRING MURVÆRK

4.2.1 Vestvendt lampe og stikkontakt

Det anbefales, at lampen og enkelte mursten udtages, for at undersøge årsagen til fugtigt murværk heromkring, da det formodes, at der trænger fugt ind på bagsiden af skalmuren.

4.2.2 Alger og fugt omkring installationsskab

Det anbefales, at fugerne omkring installationsskabet udkradses, hvorefter der fuges med tæt elastisk gummifuge. Facaden omkring installationsskabet albehandles efterfølgende.

4.2.3 Murkrone

Det anbefales, at der opbygges tilstrækkeligt fald ved det indadgående hjørne ved murkronen mod revnerne. Inddækning fjernes i en længde á 2 m. ved hjørnet og reetableres med minimum fald 1:10 mod taget, væk fra facaden. Der laves et svagt knæk til den stødende skalmur. Opbygning laves i underlagsplader og tilpasses fald.

...

Det anbefales, at væggen omkring revnerne forstærkes ved:

1. Revner i mørtelfugerne opskæres/udkradses i minimum 60 mm. dybde.
2. Der skal skæres riller cirka pr. 3 skifter, på tværs af revnen i en længde af 500 mm på hver side, så vidt muligt.
3. Når fugerne er kradset ud, skal alt fugestøv og mørtelrester fjernes med trykluft eller en kost. Herefter skal murværket forevandes. Desuden skal ødelagte mursten udskiftes.
4. Der ilægges rustfast kamstål Ø6 i rillerne (der indlægges en Ø6 i den lange vandrette revne, i revnens fulde længde).
5. Derefter kan omfugningen begynde. Der anvendes cementmørtel 1:4
6. Der skal så vidt muligt anvendes samme materialer som de oprindelige.

...

4.2.4 Sokkel og terræn

På figur 6, er vist, hvordan opslugning af fugt gennem sokkel og fundament forhindres med en skrå kant under fugtspærren. Det anbefales, at det eksisterende sokkelpuds ved underside ydervæg fjernes og etableres med en skrå kant under fugtspærren.

...

Tætte fugtige omgivelser som havefliser og træbrædder gør, at murstenene vil suge fugten derfra. Mursten er et meget vandabsorberende materiale. Omkringliggende miljøer har stor betydning. Fugtspærren er placeres i overgangen mellem sokkel/ydervæg. Afstanden til fugtspærren skal minimum 150 mm over terræn for at hindre opstigende fugt som følge af kapillarsugning eller sneophobning og opsprøjt. Bagfald eller utilstrækkeligt fald væk fra ydervæggen øger fugt i skalmuren og soklen. Det anbefales derfor, at bygherren selv regulerer sit terræn, så der er fald væk fra huset, og at der minimum er 150 mm til fugtspærren."

I mail af 7/8 2020 fra forsikringsservicefirma til selskabet hedder det bl.a.:

"Mht. sokkel kan jeg være nervøs for om man er på rette spor, og anbefaler derfor at man på 1 meter prøver at skære pappen fri og så laver 2 prøvemålinger af murværk (1 hvor det er gjort og 1 hvor det ikke er gjort) og så evt. kommer tilbage 2 mdr. efter og laver reference målinger, på den vis vil metoden afsløre sig selv uden at vi har brændt en masse middel-er af – den model var ft. helt med på og han fandt den fornuftig."

Af notat af 27/10 2020 fra byggesagkyndig rekvireret af klageren fremgår bl.a.:

"Undertegnede er anmodet om at kommentere fagligt på klagesagen vedr. udvendigt murværk og sokkelkonstruktion.

Det udførte arbejde anses på ingen måde for håndværksmæssigt korrekt udført.

Murværket er afsyret til trods for både teglleverandør og branchen fraråder al afsyring, og specielt manganholdige sten. Overfladen, som vi også kalder brandhuden, ødelægges ved afsyring, murværket disponeres væsentlig mere for opslugning af fugt samt levetiden nedsættes betragteligt i murværket som helhed. Se vejledning [her](#) [VEJLEDNING: Nye regler for afsyring af udvendigt murværk, MURERFAGETS OPLYSNINGSRÅD, 2003]

Det er undertegnede vurdering at denne kraftige afsyring af murværket har medført uoprettelig skade på overfladen, og det desværre ikke kan gøres tilbage. Levetiden er mere end halveret, og murværket vil altid være mere opfugtet end hvis det ikke havde været afsyret.

...

I byggeriets fælles teknisk eje 'Byg-erfa blad (21) 080627 Undgå afsyring af murværk' belyses problematikken omkring fejlagtig afsyring af murværk. Specielt henledes opmærksomheden på skader på fuger og problematik af manglende afhærdning af fuger og sikring mod indtrængen af fugt. Ingen af delene ses udført korrekt på dette byggeri, hvormed der sker store skader på murværksfacade, samt underliggende konstruktioner.

Det ses tydeligt på fremsendte billeder fra opførelsen at der er imuret våde mursten samt at der har været mangelfuld afdækning under opførelse. Cement hærder først og kun ved 7% restfugt i mørtelen. Når først hærdeprocessen er startet kan den stort set ikke stoppes igen. Det er derfor af allerstørste betydning af der imures tørre mursten, således den tørre mursten kan opsuge fugten fra mørtelen og hærdeprocessen kan opstarte. Ligeledes er det afgørende at der ikke tilføres fugt i større mængder, da fugt vil trænge til overfladen og beskadige overfladen med fugtaftegninger og saltpeterudtræk. Det vurderes at fagets gældende vejledninger ift. afdækning af murværk på ingen måde er overholdt. Se vejledning [her](#) [VEJLEDNING: Afdækning af murværk og materialer, bygitegl.dk, 2014]

Tillige ses det at murværket ikke er udført ventileret, hvorfor med stor sandsynlighed fugten transporteres fra formur til bagmur med deraf angreb af skimmel.

Ovenstående graverende fejl kan medføre betragtelige skader i form af fugtophobning og med deraf skimmelvækst til følge. Ligeledes ses det tydeligt at murværkets fuger allerede er påbegyndt nedbrydning, som dels skyldes manglende afhærdning af overfladen på fuger samt frostsprængninger, som igen skyldes fugtophobning. Dette er en proces, som er startet og som vil udvide sig eksponentielt, da nedbruddene forstærkes yderligere.

Der vedlægges tillige Byg-erfa (21) 011001 Afskalninger fra mørtelfuger, som beskriver problematikken omkring fugtigt og ikke afhærdet murværk.

Det er undertegnedes vurdering af skaderne på murværket er så omfattende, at den samlede levetid for murværket er nedsat betragteligt, samt at det ikke længere kan betegnes som nyt og veludført 1. klasses murværk, hvorfor det skal omgøres i fuldt omfang. Facaden skal tages helt ned og opføres på ny.

Bygningsreglementet anno 2015 (BR15) er gældende for opførelsen af denne ejendom. Heri fremgår det af Paragraf 4.5: *'Bygninger skal udføres så vand og fugt ikke medfører skader eller brugsmæssige gener, herunder forringet holdbarhed og utilfredsstillende sundhedsmæssige forhold.'*

Det ses at sokkelpudsen er ført helt op til under murstenene, og ikke er holdt adskilt. Det betyder at sokkelpudsen fungerer som en væge og opsuger fugt, sne, sjaap og transporterer fugten i nederste del af murværket, som ses stort set overalt. Når manganholdige mursten, som i øvrigt er afsyret, får tilført mere fugt, afsætter fugten sig i den grad i overfladen og giver mørke og fugtige aftegninger. Sokkelpuds og underside af murværk SKAL holdes adskilt.

Der ses meget fugtige ophobninger omkring lampe i facaden, hvilket indikerer at tilslutningen og huludførelsen ikke er udført korrekt. Der kan ikke være tætnet tilstrækkeligt omkring dåse eller ledninger.

Tillige ses meget opfugtet område omkring elskab, hvor det tydeligt fremgår at der er ikke taget tilstrækkeligt højde for at der skal etableres en fuge på 12 mm omkring elskabet, og denne skal fuges tæt med elastisk fuge.

På øverste murværkskrone ses der revne på langs med muraafdækning samt lodret revne i murværket gående ned til tagpap.

På ovenstående billeder ses at øverste murværk ikke er understøttet af underliggende gasbetonvægge, hvorfor det – uden destruktivt indgreb antages at det er muret på konsoller. I modsat ende ses der liggende en stor limtræsbjælke, og murværket er ført et godt stykke ind over tagkonstruktionen, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Der kan ikke mures på 2 forskellige underlag uden at der tages hensyn til bevægelser.

Murkronen er ikke korrekt udført med forankring ned i murværket, hvilket har gjort at den har revet de øverste skifter løs.

I byggeriets fælles teknisk eje Byg-erfa blad (27) 161216 'Afdækning af formure' belyses problematikken omkring forkert udførte murkroneafdækninger.

Specielt henledes opmærksomheden på muligheden for bevægelighed og sikring mod indtrængen af fugt. Ingen af delene ses udført korrekt på dette byggeri, hvormed der sker store skader på murværksfacade, samt underliggende konstruktioner.

Alt skal laves om iht. denne vejledning.

...

Som afslutning til denne sag, kan det nævnes at undertegnede har haft, og stadig har adskillige sager med [entreprenør] (konkurs). Klagerne fra denne sag svarer stort set overens med mange andre sager.

Således besvaret efter bedste evne og overbevisning."

Klagerens byggesagkyndige har i notat af 18/12 2020 bl.a. anført:

"Undertegnede er anmodet om at kommentere fagligt på tilbagemeldingen fra Frida Forsikring.

Jeg må på det kraftigste fastholde at murværket er ødelagt under opførelsen.

Det fastholdes at der er sket betydelig skade på murværket, såvel fuger som mursten, og levetiden er nedsat. Fugerne er allerede blevet porøse og skal laves om. Murstenene lever på ingen måde op til det forventede udseende, og ved afsyringen har det beskadiget i overfladen, så der optræder mangan i overfladen. Dette vil forværres over tid, pga. fugtophobning bagved murstens yderste overflade, hvorfor udviklingen vil fortsætte. Fugten der ophobes i overfladen vil resultere i afskalninger.

Se nedenstående billede fra en lignende sag jeg har haft i ...

Her ses hvordan brandhuden afskaller løbende og giver et noget dystert udseende. Overfladen på murværket er beskadiget, løbende vedligeholdelse forøges og levetiden er nedsat. Derudover er der det æstetiske, som ikke anerkendes af Frida som en skade. Det vil aldrig nogensinde komme til at ligne et flot nyt hus, som man kan forvente af 1. classes arbejde i 2020.

Dette er også drøftet med flere af branchens afrensningsfirmaer, som har mange af disse sager. De kan afrense, forbedre det lidt, men kun på kort sigt. Det bliver aldrig ny facade igen og fugten vil skade murværket, uanset hvad.

I murerbranchen har vi et fælles teknisk opslagsværk 'Tegl 38', hvori der er defineret et forventet udseende for færdigt opført håndværksmæssigt korrekt udført murværk.

Det mørke udseende i murstenene vurderes at være naturligt forekommende sulfatforbindelser (gips) i stenen, som under fordampning af fugt udfældes i synsfladen. Gips er svært opløseligt, men ved vedvarende opfugtning eller som følge af det basiske miljø, der er i mørtelfugerne i de områder, hvor mørtlens kalkdel ikke har opnået fuld hærdningsgrad, er der risiko for at sulfatforbindelserne opløses, og misfarvning forekommer.

Med henvisning til modtagne oplysninger må det konkluderes, at hvidlige udfældninger i murstens overflader består af et siliciumoxidrigt materiale. Naturligt forekommende siliciumoxid i den anvendte teglsten er blevet opløst på grund af, at vedvarende basisk miljø har forekommet i en længerevarende årrække i opmurings mørtelen. Herved har kalkdelen ikke opnået fuld karbonatisering/hærdning.

Kalk er kraftig basisk, indtil fuld karbonatisering er opnået og der ændrer kalkdelen karakter og bliver neutral. Kalk hærdner kun ved tilførsel af CO₂ fra den omkringliggende luft, og denne hærdeproces sker først når fugtindholdet er under ca. 7%.

Kraftig, ikke-forskriftsmæssig afsyring af murværket i forbindelse med murerarbejdets udførelse, vurderes at være en væsentlig del af forklaringen på, at hærdeprocessen ikke er forløbet optimalt. I forbindelse med afsyring af murværk efterlades der salte (klorider), som over tid nedbryder murværket, både mursten og mørtel, hvis ikke det skylles kraftigt væk.

Salte der efterlades i murværk i forbindelse med afsyring er hygroskopiske, hvilket vil sige at saltene afhængigt af den relative luftfugtighed i omgivelserne holder på fugten og/eller ligefrem suger fugt til sig.

Konklusion

Der er konstateret flere skader allerede, og skadesbilledet vil fortsætte, både på kort sigt og lang sigt. Dette lever ikke op til dagens standard af godt udført håndværk. Skaderne vil eksponentielt stige og levetiden på murværket er samlet nedsat betragteligt.

Jeg ser ingen muligheder for at udbedre eller løbende reparere på dette murværk. Det mest sikre metode er total ommuring med nye mursten, hvor ALLE forskrifter overholdes."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"5. Hvilke skader dækker forsikringen

A Forsikringen dækker skader/skaderisici, som du konstaterer og anmelder i forsikringstiden. Ved byggeskader forstår vi:

1. brud, lækage, deformation, ødelæggelse eller svækkelse i bygningen, som er væsentlig og har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen
2. andre fysiske forhold, herunder forekomst af fugt, skimmelsvamp eller emissioner fra materialer, som har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen og som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed eller
3. fysiske forhold ved bebyggelsen, som giver nærliggende risiko for byggeskade, som nævnt i punkt 1 og 2. Nærliggende risiko betyder her, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en bygge-

skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

Ved vurderingen af, om der foreligger en byggeskade, lægger vi blandt andet vægt på, om forholdet har eller må vurderes at ville få betydning for personers sikkerhed eller sundhed, om arbejdet er udført fagmæssigt korrekt samt om offentlige forskrifter er overholdt.

...

26. Eksempler på dækkede byggeskader

...

Her følger en ikke udtømmende række eksempler på skader, der ud fra en konkret vurdering kan være dækket:

...

23. fugtskader på grund af brug af opfugtede materialer

24. væsentligt nedsat levetid for konstruktioner og materialer i forhold til normal forventet levetid

...

27. Eksempler på ikke dækkede byggeskader

...

Her følger en ikke udtømmende række eksempler på skader, der ud fra en konkret vurdering ikke er dækket:

1. revne uden konstruktiv betydning i sokler, sokkelpuds, murværk og indervægge."

Nævnet udtaler:

Den forsikrede ejendom er opført i 2015. Huset har fladt tag i forskudte niveauer og tagkrone med zinkafdækning. Der er således ikke tagudhæng. Skalmurværket er udført med mursten med engobe (brændt, farvet lerlag). Entreprenøren, der har opført huset og tegnet byggeskade-forsikringen, er efterfølgende gået konkurs. Klagesagen vedrører skadeforhold ved murværk, anmeldt af klageren den 10/4 2019.

Selskabet har tilbudt at dække en udbedring af mangelfuld, elastisk fugning omkring udvendig lampe, stikkontakt og installationsskab, hvor der ses lokale, kraftige opfugtninger af murværk samt algevækst. Selskabet har videre tilbudt at dække en udbedring af overpudset fugtspærre mellem sokkel og ydermur, idet der er konstateret problemer med fugtoptrængen i de nederste murstensskifter. Selskabets tilbud indebærer, at der i henhold til anbefalinger fra et ingeniørfirma foretages en partiel fjernelse af sokkelpuds ved undersiden af ydermuren og udføres en skrå pudskant under fugtspærren, så der ikke trænger fugt op.

Ankenævnet for Forsikring

17.

95618

Selskabet har efter sagens indbringelse for nævnet også tilbudt at betale for, at der udføres en ingeniørundersøgelse af murkronen og foretages de nødvendige udbedringer af murkronen i henhold hertil, idet der er konstateret revner i murværket omkring murkronen, og murkronen muligt er utilstrækkeligt forankret. Selskabet har tilbudt at dække 50 % af klagerens udgifter til byggesagkyndigt notat af 27/10 2020, hvorved der skete afdækning af skaderne ved murkronen.

Nævnet lægger til grund, at der herefter for nuværende ikke er tvist mellem klageren og selskabet angående forhold ved murkronen.

Klageren har anført, at bygningens murværk fremstår med en række generelle skader på grund af udførelsesfejl ved opmuringen og alt for kraftig afsyring. Der er revner, udfaldne fuger, ødelagt murstensbrandhud, frostsprængninger, opfugtninger og misfarvninger efter saltudtræk, og murværket må samlet antages at have væsentligt nedsat levetid. Klageren henviser til byggesagkyndige notater af 27/10 2020 og 18/12 2020 og kræver dækning for ommuring af ydermuren, samt dækning for hans udgifter til disse notater. Klageren har også anført, at selskabets tilbud for så vidt angår sokkelpuds kun løser en del af problemstillingen med opfugtning af de nederste murede skifter, og at partiel pudsudbedring visuelt vil bevirke en tydeligt synlig overgang til det eksisterende puds.

Af ingeniørnotat af 16/12 2019 rekvireret af selskabet fremgår det, at der blev observeret fugt i sokkel og murværk op til 3. mursten i husets syd-, nord- og vestlige facade. Ventilationen af ydervæggen er sikret ved udluftningshuller i hver 3. studsfuge i bunden og i hver 3. mursten i murkronen i toppen. Der sås desuden meget fugt omkring en lampe, en stikkontakt og et installationsskab. Det anføres, at årsagen til fugtigt murværk i de nederste mursten er, at det yderste lag sokkelpuds er ført hen over fugtspærren, så denne fungerer som en fugtbro. Det anbefales, at det eksisterende sokkelpuds ved undersiden af ydervæg fjernes og etableres med en skrå kant under fugtspærren. I rapporten hedder det, at tætte, fugtige omgivelser som havefliser og træbrædder op til facaderne gør, at murstenene vil suge fugt herfra. Det anbefales, at bygher-

ren selv får reguleret sit terræn, så der er fald væk fra huset, og der minimum er 150 mm op til fugtspærren.

Af notat af 27/10 2020 fra klagerens byggesagkyndige fremgår det, at murværket er afsyret til trods for, at både teglleverandør og branchen fraråder al afsyring, specielt af manganholdige sten. Det fremgår videre, at det tydeligt ses på billeder fra opførelsen, at der er imuret våde mursten, og at der har været mangelfuld afdækning under opførelsen. Det fremgår også, at murværket ikke er ventileret, hvorfor fugten med stor sandsynlighed kan transporteres fra formur til bagmur med deraf følgende angreb af skimmel. Den byggesagkyndige vurderer, at kraftig afsyring har medført uoprettelig skade på overfladen/brandhuden af mursten, og at murstenene derfor vil være mere opfugtede end ellers. Han anfører, at de graverende fejl kan medføre betragtelige skader på grund af fugtophobning og skimmelvækst. Murværkets fuger er allerede påbegyndt nedbrydning, hvilket dels skyldes manglende afhærdning af overfladen på fuger, dels frostsprængninger, som igen skyldes fugtophobning. Processen er startet og vil udvikle sig eksponentielt. Han vurderer, at skaderne på murværket er så omfattende, at den samlede levetid for murværket er nedsat betragteligt, og murværket kan ikke længere betegnes som nyt og veludført 1. classes murværk. Han anfører, at facaden helt skal tages ned og opføres på ny. For så vidt angår sokkel anfører han, at sokkelpuds er ført helt op til under murstenene og fungerer som en væge, der transporterer fugt til den nederste del af murværket stort set overalt. Han anfører, at sokkelpuds og underside af murværk skal holdes adskilt.

Klagerens byggesagkyndige har i notat af 18/12 2020 anført, at han på det kraftigste må fastholde, at murværket er ødelagt under opførelsen, idet der er sket betydelig skade på fuger og mursten. Fugerne er allerede blevet porøse og skal laves om. Den ophobede fugt vil resultere i afskalninger. Murstenene er blevet beskadiget ved afsyringen, så der optræder mangan i overfladen. Manglende hærdning har endvidere ført til hvidlige udfældninger i overfladerne, og afsyringen kan have efterladt salte, som holder på fugten og over tid nedbryder murværket. Murstenene lever ikke op til det forventede udseende, og huset vil aldrig komme til at ligne et flot, nyt hus. Han anfører, at skadebilledet vil fortsætte på kort og langt sigt, og at det ikke er muligt

at udbedre eller løbende at reparere på dette murværk. Murværket lever ikke op til dagens standard af godt udført håndværk.

Af forsikringsbetingelsernes punkt 5A fremgår det, at der ved en byggeskade forstås "1. brud, lækage, deformation, ødelæggelse eller svækkelse i bygningen, som er væsentlig og har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen, 2. andre fysiske forhold, herunder forekomst af fugt, skimmelsvamp eller emissioner fra materialer, som har sin årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen og som på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed eller 3. fysiske forhold ved bebyggelsen, som giver nærliggende risiko for byggeskade, som nævnt i punkt 1 og 2. Nærliggende risiko betyder her, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en byggeskade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger."

Nævnet bemærker, at klageren har bevisbyrden for, at der foreligger en dækningsberettigende byggeskade.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke på det foreliggende grundlag har bevist, at der er forhold ved facademurværket – ud over det af selskabet anerkendte – som udgør en dækningsberettigende byggeskade i forsikringens forstand.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det ikke er godtgjort, at generelle opfugtninger af ydermuren fører til opfugtning af indervæg og giver konkret anledning til – eller nærliggende risiko for – at beboelsen påvirkes af fugt og eventuelt skimmelsvamp. Der foreligger ingen observationer af forhøjet fugt eller skimmelsvamp for så vidt angår indervæg. Nævnet bemærker, at det fremgår af ingeniørnotat af 16/12 2019, at murværkets ventilation er sikret ved ventilationshuller i studsfiger i bunden og ventilationssten i toppen af murværket, og nævnet kan ikke lægge til grund, at ydermuren er mangelfuldt ventileret.

Nævnet har videre lagt vægt på, at det ikke er godtgjort, at murværksfiger er i en sådan forfatning grundet forhold relateret til opførelsen, at disse skal udskiftes på nuværende tidspunkt

eller forventeligt inden for få år. Af ingeniørnotatet af 16/12 2019 fremgår ikke oplysninger om skader på fuger, selvom besigtigelsens formål blandt andet var en undersøgelse af murværk. Klagerens byggerådgiver har kortfattet anført, at fuger ses porøse, men karakteren og omfanget af fugernes dårlige tilstand og deres forventede holdbarhed er ikke nærmere beskrevet. På de fremlagte fotos ses ikke skader på fuger, der giver nævnet grundlag for at fastslå, at forsikringens skadedefinition er opfyldt. Nævnet lægger til grund, at de fotos, som klageren har fremlagt som bilag 2-5 af særlige, tværgående og skrå revnedannelser gennem fuger, er optaget ved murkronen og derfor omfattes af den ingeniørundersøgelse, som selskabet har tilbudt angående skader ved murkronen.

Nævnet har desuden lagt vægt på, at de forringelser af ejendommens æstetiske udtryk, som afsyring af murværket kan have givet anledning til, ikke opfylder forsikringens skadedefinition. Ejendommens æstetiske udtryk indebærer ikke i sig selv en svækkelse eller ødelæggelse af bygningen eller en afgørende nedsættelse af bygningens brugbarhed, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 5A.

Nævnet har også lagt vægt på, at det ikke er godtgjort, at skader på overfladen af mursten på grund af afsyring eller manglende hærdning nedsætter levetiden på det samlede murværk så markant, at der foreligger en nærliggende risiko for skade i forsikringens forstand med den konsekvens, at selskabet kan pålægges at ommure hele murværket. Nævnet bemærker, at klageren i øvrigt ikke har dokumenteret, at den pågældende type mursten ifølge producentoplysninger slet ikke tåler afsyring.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

For så vidt angår selskabets tilbud i relation til udbedring af sokkel, hvor sokkelpuds er ført hen over fugtspærren, kan nævnet ikke kritisere selskabets afgørelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at selskabet har tilbudt en udbedring i henhold til anbefalinger i ingeniørnotat af 16/12 2019. Klageren har ikke godtgjort, at udbedringstiltagene må

Ankenævnet for Forsikring

21.

95618

antages at være utilstrækkelige til at imødegå fugtopstigning i de nederste murstensskifter, idet nævnet bemærker, at eventuelle nødvendige tilpasninger af terræn og den tilstødende flise- eller træbelægning for at nedsætte fugtbelastningen af murværkets nederste del ikke kan kræves dækket af forsikringen, da forsikringen ikke omfatter forhold ved grunden.

Nævnet har også lagt vægt på, at det ikke er sandsynliggjort af klageren, at en partiel udbedring af sokkelpuds som tilbudt af selskabet må antages at medføre visuelle forringelser, som går ud over, hvad klageren med rimelighed må tåle.

Nævnet kan – henset til sagens udfald – ikke pålægge selskabet at dække klagerens udgifter til byggesagkyndige notater i videre omfang end tilbudt af selskabet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Da selskabet efter klagens indbringelse for nævnet delvis har imødekommet klagerens krav, tilbagebetales klagegebyret.

Peter Thønnings